

Alf Blume
Nygårdterrasserne 201 D
3520 Farum

Dato: 11. juli 2005
Kontor: 2.k.kt.
J.nr.: 2003-2222/207-4

Sagsbeh.: CEK

I e-mail af 22. juni 2003 klagede De til Indenrigs- og Sundhedsministeriet over Tilsynsrådet for Frederiksborg Amts udtalelse af 20. juni 2003 vedrørende en række byrådsmedlemmer i Farum Kommunes inhabilitet i forbindelse med behandlingen af dagsordenspunkter vedrørende Farum Boldklub A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har afsluttet behandlingen af sagen.

Resumé:

I. Inhabilitet som følge af nær tilknytning til eller deltagelse i ledelsen af Farum Boldklub A/S

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Farum Boldklub A/S har haft en særlig interesse i sager omhandlende Farum Kommunes forhandling og indgåelse af diverse driftsaftaler og økonomiske aftaler med boldklubben samt sager om udbygning af Farum Stadion.

Allerede på den baggrund finder Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at Peter Brixtofte som følge af sit hverv som formand for bestyrelsen i Farum Boldklub A/S og Poul Winckler som bestyrelsesmedlem i Farum Boldklub A/S har været inhabile i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, i forbindelse med Farum Byråds behandling af sådanne sager.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har noteret sig, at Peter Brixtofte og Poul Winckler fra 1999 har erklæret sig inhabile i forbindelse med Farum Byråds behandling af sager vedrørende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S samt sager om udbygning af Farum Stadion. Det er dog Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Peter Brixtofte og Poul Winckler herudover var inhabile i forbindelse med behandlingen af pkt. 182 og 183 i 1998.

Det er videre ministeriets opfattelse, at Hans Carl Nielsen som bestyrelsesmedlem i Farum Boldklub A/S har været inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af dagsordenspunkter vedrørende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har noteret sig, at Hans Carl Nielsen har erklæret sig inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af sager med relation til Farum Boldklub A/S, første gang den 9. maj 2000.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er herudover enig med Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt i, at der ikke er grundlag for at antage, at yderligere medlemmer af Farum Byråd har været inhabile som følge af bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3.

II. Inhabilitet som følge af nær tilknytning til eller deltagelse i ledelsen af Farum & Erhverv

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder ikke grundlag for at fastslå, at deltagelse i Farum & Erhverv har en karakter, der rækker ud over en generel eller ideelt betonet interesse i elitefodbold i Farum og dermed Farum Boldklub A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder derfor ikke, at deltagelse i Farum & Erhverv i sig selv fører til en sådan nær tilknytning til Farum Boldklub A/S, at Peter Brixtofte som bestyrelsesformand i Farum & Erhverv eller Poul Winckler som næstformand i Farum & Erhverv af den grund måtte anses for inhabile efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, i forbindelse med Farum Byråds behandling af sagerne vedrørende Farum Kommunes forhandling og indgåelse af diverse driftsaftaler og økonomiske aftaler med boldklubben.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder endvidere ikke, at det forhold, at Peter Brixtofte og Poul Winckler gennem deres deltagelse i Farum & Erhverv generelt har tilkendegivet et stort engagement for at varetage Farum Boldklub A/S' interesser, har kunnet medføre, at de var inhabile i medfør af § 3, stk. 1, nr. 5, i forvaltningsloven i forbindelse med Farum Byråds behandling af konkrete sager vedrørende boldklubben.

Tilsvarende gør sig gældende for så vidt angår Per Edréns og Gitte Melchiorsens tilknytning til Farum & Erhverv.

III. Inhabilitet som følge af besiddelse af aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S

En række medlemmer af Farum Byråd har ejet aktieposter i Farum Boldklub A/S eller Farum Boldklub Holding A/S. Ministeriet har i den anledning vurderet, hvorvidt disse kommunalbestyrelsesmedlemmer af den grund har været afskåret fra at deltage i Farum Byråds behandling af sager vedrørende Farum Boldklub A/S eller Farum Holding A/S.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse er selv en direkte økonomisk interesse som følge af en investering på 5.000 kr. og derunder i en aktiepost af så ubetydelig karakter, at dette ikke kan føre til en inhabilitetsbegrundende interesse i en sag.

På den baggrund er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Berit Torm, Henrik Jerger og Mogens Hovgård ikke på grund af deres aktiebesiddelse kunne anses for inhabile i forbindelse med indgåelsen af gældsafviklingsaftalen med Farum Boldklub i 2002.

Per Edrén, Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Helslev, Bent Jensen og Paul Wachtell eller deres nære familie har haft aktieposter af en værdi på mellem 10.000 og 31.000 kr. Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at disse byrådsmedlemmers umiddelbare økonomiske interesse i udfaldet af sagen om gældsafviklingsaftalen med boldklubben på den baggrund har været så betydelig, at de må anses som inhabile i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, i forbindelse med byrådets beslutning om indgåelse af gældsafviklingsaftalen i 2002.

For så vidt angår de dagsordenspunkter med relation til Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S, der blev behandlet i Farum Byråd i perioden fra 1998-2000, finder ministeriet, at de alene indirekte og formentlig kun over en længere periode ville kunne påvirke værdien af aktierne i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S. Som følge heraf forekommer det vanskeligt at fastslå en sammenhæng mellem Farum Byråds stillingtagen i sagerne og en eventuel påvirkning af værdien af aktierne i selskaberne. Da selv en direkte økonomisk interesse som følge af en investering på 5.000 kr. og derunder i en aktiepost efter ministeriets opfattelse er af så ubetydelig karakter, at dette ikke kan føre til en inhabilitetsbegrundende interesse i en sag, finder ministeriet ikke, at Berit Torm, Henrik Jerger og Mogens Hovgård har kunnet anses for inhabile i forbindelse med behandlingen af de nævnte sager vedrørende perioden 1998 - 2000.

Ministeriet finder, at det kan give anledning til tvivl, om en indirekte økonomisk interesse i en sag som følge af en aktiepost på kr. 10.000 – 30.000 kr. kan anses for inhabilitetsbegrundende.

Ministeriet finder, at det i de foreliggende sager måtte være ganske uvist, om aktierne på længere sigt ville blive mere værd ved et positivt udfald af sagerne set fra boldklubbens side.

De byrådsmedlemmer, der alene har mindre aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S, kan på denne baggrund - selv om de som følge af deres aktiebesiddelse kan anses for at have haft en interesse i sagernes behandling - efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse næppe anses for at have haft en sådan direkte økonomisk interesse i disse sager, at interessen kan anses som særlig i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1's forstand.

Ministeriet finder derfor ikke grundlag for at antage, at Poul Winckler, Per Edrén, Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Helslev, Bent Jensen og Hans Carl Nielsen som følge af disses eller deres nære families besiddelse af aktieposter af en værdi på mellem 10.000 og 30.000 kr. må anses for inhabile ved behandlingen af sagerne vedrørende boldklubben i 1998-2000.

Det forhold, at aktieinvesteringerne i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S er foretaget på grund af en generel interesse i at støtte det lokale eliteidrætsliv, kan efter ministeriets opfattelse ikke i sig selv føre til, at de pågældende anses som inhabile i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder endvidere ikke, at de pågældende byrådsmedlemmer af andre grunde kan anses som inhabile efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

IV. Pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om forhold, der kan give anledning til tvivl om inhabiliteten

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har desuden taget stilling til det forhold, at spørgsmål om inhabilitet som følge af tilknytningen til Farum Boldklub A/S ikke som en almindelig regel er blevet behandlet af Farum Byråd forud for byrådets stillingtagen til sager vedrørende boldklubben.

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at der for et byråd er mulighed for generelt at tage stilling til, om et bestemt forhold kan give anledning til inhabilitet i visse nærmere angivne typesituationer, som det er sket ved behandlingen af advokat Andreas Fischers notat af 6. januar 1999 om inhabilitet. De omfattede byrådsmedlemmers oplysningspligt vedrørende disse forhold må herefter anses som opfyldt, når byrådet efterfølgende behandler sager, hvor de samme inhabilitetsbegrundende omstændigheder på ny gør sig gældende, og de pågældende byrådsmedlemmer ikke deltager i behandlingen af sagerne.

Farum Byråd ses ikke før 1999 at have taget stilling til eventuel inhabilitet som følge af deltagelse i ledelsen i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder, at spørgsmålet om Peter Brixtoftes habilitet på baggrund af hans varetagelse af hvervet som formand for bestyrelsen i Farum Boldklub A/S også burde være behandlet i forbindelse med behandlingen af pkt. 182 og 183 i 1998.

Tilsvarende er det ministeriets opfattelse, at spørgsmålet om Poul Wincklers habilitet som følge af hans hverv som medlem af bestyrelsen for Farum Boldklub A/S i givet fald burde have været behandlet af Farum Byråd i de nævnte tilfælde.

Farum Byråd ses ikke at have taget stilling til spørgsmål om eventuel inhabilitet som følge af besiddelse af aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder, at undtagelse fra underretningspligten alene utvivlsomt har kunnet ske i de tilfælde, hvor aktiebesiddelsen har været åbenbart ubetydelig, dvs. i denne sag ved aktiebesiddelser på kr. 1.000.

Det er herudover Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at i hvert fald aktiebesiddelser på kr. 10.000 eller derover i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S kan give en sådan anledning til tvivl om de pågældendes inhabilitet, at Per Edrén, Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Helslev, Bent Jensen, Hans Carl Nielsen, Paul Wachtell og Poul Winckler derfor burde have underrettet kommunalbestyrelsen herom efter § 14, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse.

Da det videre ikke er utvivlsomt, om en aktiebesiddelse på kr. 5.000 vil give anledning til inhabilitet og i øvrigt ikke op til den enkeltes egen, subjektive vurdering, finder mini-

steriet tillige, at Mogens Hovgård derfor burde have underrettet kommunalbestyrelsen herom efter § 14, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse.

V.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i dag underrettet Farum Byråd og statsamtmanden for Københavns Amt om ministeriets retsopfattelse. Indenrigs- og Sundhedsministeriet foretager herefter ikke videre.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet beklager den sene besvarelse. Den langvarige sagsbehandling skyldes dels, at ministeriet har varetaget en række højt prioriterede generelle sager og dels, at sagen har givet ministeriet anledning til principielle overvejelser.

Nedenfor følger en gennemgang af sagens baggrund og en nærmere begrundelse for Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal bemærke, at udtalelsen i fornødent omfang ved fremsendelsen er anonymiseret for så vidt angår oplysninger om de enkelte byrådsmedlemmers økonomiske forhold, jf. offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 1.

Sagens baggrund:

Ved e-mail af 25. september 2001 anmodede De Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt om at vurdere, om der var truffet ulovlige beslutninger i Farum Byråd i sager vedrørende Farum Boldklub A/S som følge af visse byrådsmedlemmers inhabilitet på grund af aktiebesiddelser i Farum Boldklub A/S og/eller deres tilknytning til ledelsen i sponsorer virksomheder, Farum & Erhverv eller Farum Boldklub A/S' bestyrelse.

I brev af 14. maj 2002 til Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt har Farum Byråd efter anmodning oplyst, at det generelt er opfattelsen, at aktiebesiddelse, der har karakter af at være af underordnet betydning, ikke medfører inhabilitet, og at spørgsmålet aldrig har været rejst af byrådsmedlemmerne og derfor ikke behandlet i Farum Byråd. Tilsvarende har gjort sig gældende med hensyn til sponsoraftaler.

Vedrørende Lars Gram oplyste byrådet, at han var udtrådt af byrådet den 31. december 2001. Lars Gram havde deltaget i behandlingen af sager om indgåelse af lejeaftaler med Farum Boldklub, men byrådet fandt ikke, at der på baggrund af de fremkomne oplysninger var anledning til at betvivle Lars Grams habilitet.

I brev af 28. maj 2002 meddelte Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt Farum Byråd, at de indsendte oplysninger ikke var tilstrækkelige til, at tilsynsrådet kunne vurdere, om Farum Byråd havde truffet beslutninger i strid med lovgivningen som følge af tilsidesættelse af forvaltningslovens inhabilitetsregler og lov om kommunernes styrelse § 14, stk. 1, og stk. 2.

Tilsynsrådet anmodede derfor Farum Byråd om at tilvejebringe følgende oplysninger fra hvert enkelt byrådsmedlem for indeværende og sidste valgperiode:

1) eventuel aktiebesiddelse, i givet fald størrelsen heraf, samt eventuelle køb og salg i perioden.

2) hvorvidt medlemmerne deltager eller har deltaget i ledelsen af eller i øvrigt har eller har haft nær tilknytning til selskaber, foreninger eller andre juridiske personer, der besidder aktier eller har indgået sponsoraftaler med Farum Boldklub og i bekræftende fald oplysninger om størrelse af aktiebesiddelse og sponsoraftale.

Ved brev af 20. august 2002 besvarede Farum Byråd tilsynsrådets henvendelse. Farum Byråds besvarelse var bl.a. vedlagt oplysninger fra alle nuværende og tidligere byrådsmedlemmer, dog ikke Peter Brixtofte. Det fremgår af besvarelsen, at "Peter Brixtofte har ikke ønsket at afgive en ny selvstændig udtalelse, idet Peter Brixtofte henholder sig til, at han med sin tilknytning til Farum Boldklub A/S har forholdt sig til habilitetsspørgsmålet ved behandlingen af de konkrete sager i Økonomiudvalg og Byråd".

Vedlagt var endvidere oplysninger om dagsordenspunkter vedrørende sager behandlet i Farum Byråd, der involverede Farum Boldklub A/S fra 1998, 1999 og 2000.

Det fremgår af det fremsendte materiale, at følgende byrådsmedlemmer i byrådsperioden fra 1998-2001 blandt andet havde nedennævnte tilknytning til Farum Boldklub A/S, Farum & Erhverv eller tilsvarende foreninger:

1) Peter Brixtofte har intet oplyst om aktiebesiddelse. Peter Brixtofte blev formand for foreningen Farum & Erhverv i forbindelse med foreningens stiftelse i 1996. Fra november 1998 blev Peter Brixtofte valgt til formand for bestyrelsen for den nystiftede Farum Boldklub A/S.

2) Poul Winckler har oplyst, at han ejer aktier for ... i Farum Boldklub Holding A/S og kr. ... i Farum Boldklub A/S. Poul Winckler har endvidere oplyst, at han har været næstformand i Farum & Erhverv siden foreningens stiftelse. Derudover blev Poul Winckler i november 1998 valgt til bestyrelsen for Farum Boldklub A/S.

3) Per Edrén har oplyst, at ... har B-aktier til en nominel værdi af kr. ... i Farum Boldklub A/S, samt at hans private virksomhed er medlem af Farum & Erhverv.

4) Erik Fuchs har oplyst, at han fra november 2000 til 20. februar 2002 havde B-aktier for kr. ... i Farum Boldklub Holding A/S. Disse aktier blev overdraget til hans og ægtefællens ene datter den 20. februar 2002. Herudover havde Erik Fuchs' hustru B-aktier for kr. ... i Farum Boldklub A/S i samme periode. Disse aktier blev overdraget til parrets anden datter den 20. februar 2002.

5) Lars Gram har oplyst, at han oprindeligt købte en aktie i Farum Boldklub A/S til en nominel værdi af kr. ..., og at aktien i Farum Boldklub A/S senere blev ombyttet til en aktie i Farum Boldklub Holding A/S.

6) Berit Torm har oplyst, at hun og hendes søn ejer en B-aktie hver til en værdi af kr. ... i Farum Boldklub A/S.

7) Marianne Helslev har oplyst, at hun ejer aktier i Farum Boldklub Holding A/S til en værdi af kr. ..., samt at hendes ægtefælle har aktier for kr.

8) Mogens Hovgård har oplyst, at han har aktier til en nominel værdi af kr. ... i Farum Boldklub A/S.

9) Bent Jensen har oplyst, at han den 25. november 1998 købte B-aktier til en værdi af kr. ... i Farum Boldklub A/S.

10) Henrik Jerger har oplyst, at han er i besiddelse af en aktie til en pålydende værdi af kr. ... i Farum Boldklub A/S.

11) Hans Carl Nielsen har oplyst, at han den 25. oktober 1999 købte aktier til en pålydende værdi af kr. ... i Farum Boldklub A/S, samt at han blev indvalgt i bestyrelsen i Farum Boldklub A/S på et ikke nærmere angivet tidspunkt i foråret 2000. Han har endvidere oplyst, at han siden dette tidspunkt har erklæret sig inhabil i forbindelse med behandlingen af sager, hvor han af nævnte årsag måtte anses for inhabil. Dette skete første gang i forbindelse med behandlingen af punkt 57 den 9. maj 2000.

12) Flemming Oppfeldt har oplyst, at han er bestyrelsesmedlem i Furesøens Mediecenter, som donerer ligelig støtte til idrætslivet i Farum, Birkerød og Værløse. I den forbindelse har selskabet i 1998 erhvervet aktier for kr. ... i Farum Boldklub A/S, samt i det samme år givet et tilskud på kr. 15.000 til Farum Boldklub A/S. Endvidere har selskabet i september 2000 doneret kr. 10.000 til en "enkelt-kampdagsprogram".

I den nuværende byrådsperiode fra 1. januar 2002 er Lars Gram, Poul Winckler, Hans Carl Nielsen og Flemming Oppfeldt udtrådt af byrådet. For så vidt angår de nyvalgte byrådsmedlemmer fremgår det af det fremsendte materiale, at følgende havde nedenævnte tilknytning til Farum Boldklub A/S, Farum & Erhverv eller tilsvarende foreninger:

1) Gitte Melchiorson har oplyst, at hendes samlelever via sit private firma har tegnet et medlemskab af Farum & Erhverv. Gitte Melchiorson er medlem af bestyrelsen af samleleverens firma.

2) Paul Wachtell har oplyst, at hans ægtefælle har B-aktier for kr. ... i Farum Boldklub. Det fremgår herudover af Farum Boldklub Holding A/S' aktiebog opdateret den 7. marts 2001 og de i sagen foreliggende oplysninger vedrørende aktieombytning af B-aktiebeviser i Farum Boldklub A/S med henblik på udstedelse af nye B-aktiebeviser i Farum Boldklub Holding A/S' navn, at Paul Wachtell ejer tre B-aktiebeviser på hver kr. Paul Wachtells aktieombytning fandt sted den 22. februar 2001.

Det fremgår endvidere, at Farum Byråd i perioden 1998-2002 behandlede nedenstående dagsordenspunkter med relation til Farum Boldklub A/S eller Farum Boldklub Holding A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har oplyst over for Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at Farum Boldklub A/S den 5. september 1999 ændrede navn til Farum Boldklub Holding A/S, og at der samme dag blev stiftet et nyt selskab med navnet Farum Boldklub A/S.

1998

- Pkt. 159 den 6. oktober 1998 om bemyndigelser til borgmesteren på idræts- og fritidsområdet vedrørende etablering af idrætsfritidshjem/klub eventuelt sammen med Farum Boldklub A/S. Samtlige byrådsmedlemmer tiltrådte indstillingen.
- Pkt. 168 den 6. oktober 1998 om bemyndigelse til borgmesteren på idræts- og fritidsområdet vedrørende drift af daginstitutioner
- Pkt. 182 den 8. december 1998 om bemyndigelse til borgmesteren til at færdigforhandle en aftale med et privat firma om at drive institutioner i Farum Kommune.
- Pkt. 183 den 8. december 1998 om samarbejdsaftale og driftsaftale vedrørende idrætsfritidshjem drevet af Farum Boldklub A/S som en puljeordning i henhold til § 11 i lov om social service. Byrådet vedtog at følge økonomiudvalgets indstilling om, at borgmesteren fortsat bemyndiges til at færdigforhandle aftale med Farum Boldklub A/S om drift af idrætsfritidshjem.

Det fremgår ikke af de for Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreliggende oplysninger, at spørgsmålet om habilitet blev rejst ved behandlingen af disse dagsordenspunkter.

1999

- Den 18. januar 1999 behandlede pkt. 3 om indkomne tilbud vedrørende etablering af et nyt stadion. Det fremgår ikke af de for Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreliggende oplysninger, at spørgsmålet om habilitet blev rejst ved behandlingen af dette dagsordenspunkt.
- På samme møde den 18. januar 1999 behandlede pkt. 4. om Farum Kommune og Farum Boldklub A/S, hvor byrådet fik forelagt en redegørelse om habilitet udarbejdet af kommunens advokat Andreas Fischer. Notatet blev udleveret til byrådsmedlemmerne, der herefter tog orienteringen til efterretning.

Det fremgår endvidere af sagen, at Peter Brixtofte tidligere i et brev af 10. maj 1999 til Farum Kommune (til brug for en udtalelse til Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt) har oplyst, at der er tale om en fejlnummerering af de to punkter, således at pkt. 4, der vedrører notatet, blev behandlet først.

- Den 8. juni 1999 behandlede pkt. 67 om drift af Farum Stadion/Farum Park pr. 1. oktober 1999. Peter Brixtofte og Poul Winckler erklærede sig inhabile ved både økonomiudvalgets behandling og tillige ved byrådsbehandlingen. Ved byrådets behandling var indkaldt en stedfortræder for begge partier.
- Den 3. august 1999 behandlede pkt. 93 om indgåelse af aftale mellem Farum Kommune og Farum Boldklub A/S om driften af diverse daginstitutioner. Peter Brixtofte og Poul Winckler erklærede sig inhabile ved både økonomiudvalgets behandling og tillige ved byrådsbehandlingen. Ved byrådets behandling var indkaldt en stedfortræder for begge partier.

- Den 3. august 1999 behandlede pkt. 98 vedrørende Farum Stadion. Det fremgår, at FIH havde afgivet tilbud om en udvidelse af aftalen om etablering af Farum Stadion, således at der etableres et Kultur- og Idrætscenter som en del af 2. tribune på stadion. Det fremgår ikke af de for Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreliggende oplysninger, at spørgsmålet om habilitet blev rejst ved behandlingen af dette dagsordenspunkt. Beslutningen blev godkendt af et flertal.

2000

I 2000 behandlede byrådet følgende punkter med relation til Farum Boldklub A/S, hvor Peter Brixtofte og Poul Winckler erklærede sig inhabile, og hvor der deltog stedfortrædere i byrådets behandling af sagen.

- Den 11. januar 2000 behandlede pkt. 7. Driften af Farum Hallen havde været i offentligt udbud, og der skulle tages stilling til de indkomne tilbud. Der forelå et tilbud, som var fra Farum Boldklub A/S.
- Den 11. april 2000 behandlede pkt. 47 vedrørende igangsættelse af Farum Park 3. etape. F.I.H. havde fremsendt tilbud på opførelse af Farum Park 3. etape, og byrådet accepterede – efter indstilling fra forvaltningen – tilbuddet. Anlægget var aftalt videreudlejet til Farum Boldklub A/S på samme vilkår som for Tribune A og D.
- Den 11. april 2000 behandlede endvidere pkt. 48 vedrørende igangsættelse af Farum Park 4. etape. F.I.H. havde fremsendt tilbud på opførelse af Farum Park 4. etape, og byrådet accepterede – efter indstilling fra forvaltningen – tilbuddet. Anlægget var aftalt videreudlejet til Farum Boldklub A/S på samme vilkår som for Tribune A og D.

I følgende punkter har tillige Hans Carl Nielsen erklæret sig inhabil, og stedfortræder har deltaget i byrådets behandling af sagen.

- Den 9. maj 2000, pkt. 57: Svarskrivelse i anledning af tilsynsrådets anmodning om udtalelse vedrørende Farum Park.
- Den 8. august 2000, pkt. 86: Vedtagelse af fremlejekontrakt med Farum Boldklub A/S om driften af Farum Park.
- Den 28. november 2000, pkt. 117: Svarskrivelse til Tilsynsrådet vedrørende Farum Kommunes dispositioner vedrørende Farum Park og Farum Arena herunder Farum Boldklub A/S' tilbagekøbsret, offentligt udbud af anlægsopgaver, spørgsmål om deponering og aktindsigt.

2001

Ifølge de fremsendte udskrifter af dagsordenspunkter blev der ikke i 2001 behandlet sager med relation til Farum Boldklub A/S.

2002

- Den 17. juni 2002 behandlede pkt. 130 om godkendelse af udkast til gældsafviklingsaftale mellem Farum Kommune og Farum Boldklub A/S på baggrund af Farum Boldklub A/S' henvendelse til kommunen med henblik på en afklaring af kommunes krav vedrørende bl.a. forbrug af el, personaleudgifter og andre driftsudgifter. Berit Torm erklærede sig inhabil og deltog ikke. En stedfortræder deltog. Et flertal i byrådet godkendte udkast til aftale mellem Farum Kommune og Farum Boldklub A/S.

Følgende fremgår af 3. afsnit i gældsaftalens præambel:

”Formålet med nærværende aftale er at beskytte FK's tilgodehavende ved dels at sikre snarlig betaling i kontanter og ved modregning inden udgangen af juli 2002 og dels ved afvikling af den resterende gæld som ansvarligt lån over en længere periode. Ved at konvertere resttilgodehavendet til ansvarlig lånekapital sikres det, at FB kan medregne lånekapitalen til egenkapitalen i henhold til DBU's regler, hvorefter risikoen for FB's eventuelle betalingsstandsning eller konkurs og dermed tabet af FK's tilgodehavende begrænses, da FB angiveligt herefter opfylder DBU's soliditetskrav. FK her herved søgt at varetage sine økonomiske interesser som kreditor så forsvarelig som muligt, idet et krav om betaling af et større beløb, som følge af FB's likviditetsforhold, må antages at ville udløse en betalingsstandsning og efterfølgende konkurs, hvorefter FK's samlede krav ville fortabes.”

Følgende fremgår af et notat af 6. januar 1999 vedrørende inhabilitet, udarbejdet af advokat Andreas Fischer til Farum Kommune:

”Det er oplyst, at borgmester Peter Brixtofte er formand for Farum Boldklub A/S og for foreningen Farum & Erhverv. Byrådsmedlem Poul Winckler er bestyrelsesmedlem i Farum Boldklub A/S. De er begge indvalgt ved stemmer fra B-aktionærerne, der er investordelen af Boldklubben.”

Peter Brixtofte har i brev af 10. maj 1999 oplyst overfor tilsynsrådet, at Farum & Erhverv er stiftet den 26. oktober 1996, og at han har været formand og Poul Winckler næstformand for foreningen siden stiftelsen.

Ved brev 10. juni 2003 anmodede Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt Peter Brixtofte om at fremkomme med oplysninger vedrørende hans aktiebesiddelse i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S. Tilsynsrådet henviste i den forbindelse til, at det fremgår af en artikel af 29. marts 2003 i Frederiksborg Amts Avis, at Peter Brixtofte har oplyst, at en nedskrivning af aktierne i Farum Boldklub koster ham og hans familie 750.000 kr.

Ved brev af 19. juni 2003 har Peter Brixtoftes advokat under henvisning til tilsynsrådets brev af 10. juni 2003 oplyst, at Peter Brixtofte ikke ser grund til at delagtiggøre tilsynsrådet i sine eller sin families forhold.

Det fremgår af oplysninger, som Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt har indhentet i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at Farum Boldklub A/S pr. 31. december 2001 havde en aktiekapital på kr. 11.305.000 heraf kr. 1.100.000 A-aktier og kr. 10.205.000 B-aktier, og at Farum Holding A/S pr. 31. december 2001 havde en aktiekapital på kr. 1.038.000 A-aktier og kr. 35.000 B-aktier.

Tilsynsrådet har herudover bl.a. indhentet supplerende oplysninger fra Dansk O.T.C. Fondsmæglerselskab A/S, idet tilsynsrådet har konstateret, at Farum Boldklub A/S' og Farum Boldklub Holding A/S' aktier er noteret på OTC-listen.

Af den historiske oversigt på kursudviklingen på OTC-aktier fremgår, at kursen på aktierne i Farum Boldklub A/S som det højeste har været på 1050, f.eks. i november 1999, mens den højeste kurs for så vidt angår aktierne i Farum Boldklub Holding A/S har været i 110. Det bemærkes i den forbindelse, at Farum Boldklubs A/S aktier udbydes på en styk størrelse af 1.000, mens Farum Boldklub Holding A/S aktier udbydes på en styk størrelse af 100.

Det fremgår af en kopi af et ihændeheberbevis for en B-aktie, at hvert B-aktiebeløb på kr. 1.000 giver 1 stemme på generalforsamlingen. A-aktierne har tidobbelte stemmeret i forhold til B-aktierne.

Tilsynsrådet afgav udtalelse i sagen ved brev af 20. juni 2003. Det fremgår af sagen, at det eksemplar af statsamtmandens udtalelse, som De modtog, var anonymiseret for så vidt angår de enkelte byrådsmedlemmers økonomiske forhold.

Følgende fremgår bl.a. af Tilsynsrådet for Frederiksborg Amts udtalelse:

"3. Tilsynsrådets vurdering

...

Om inhabilitet på baggrund af aktiebesiddelse og tilknytning til ledelse eller en tilknytning til forening eller anden juridisk person for så vidt angår Peter Brixtofte, Poul Winckler og Hans Carl Nielsen, skal Tilsynsrådet udtale følgende:

Det fremgår af Farum Byråds besvarelse af 20. august 2002, at "*Peter Brixtofte ikke har ønsket at afgive en ny selvstændig udtalelse, idet Peter Brixtofte henholder sig til, at han med sin tilknytning til Farum Boldklub A/S har forholdt sig til habilitetsspørgsmålet ved behandlingen af de konkrete sager i Økonomiudvalget og Byråd.*"

Der foreligger ingen oplysninger om, hvorvidt Peter Brixtofte er i besiddelse af aktier i de to selskaber. Der er derimod oplysning om, at Peter Brixtofte i en periode var formand for Farum & Erhverv.

Der foreligger oplysninger om, at Poul Winckler har haft en aktiepost i Farum Boldklub A/S og Farum Holding A/S på et mindre beløb, som beskrevet på side 3-4, samt været næstformand i Farum & Erhverv.

Siden byrådsmøde den 18. januar 1999, hvor spørgsmålet om inhabilitet for første gang blev drøftet, og hvor et samlet byråd tog Advokat Andreas Fischers notat om inhabilitet til efterretning, har Peter Brixtofte og Poul Winckler erklæret sig inhabile ved behandlingen af sager med relation til Farum Boldklub i både økonomiudvalg og i byråd, hvor der i øvrigt har været indkaldt stedfortræder til sagens behandling.

Tilsynsrådet har i sin udtalelse af 7. oktober 1999 antaget, at Peter Brixtofte og Poul Winckler på grund af deres deltagelse i ledelsen af Farum Boldklub A/S er inhabile ved Farum Kommu-

nes behandling af sager om indgåelse af aftale med Farum Boldklub A/S og i sager, hvor der skal træffes en retligt bindende afgørelse, som udelukkende eller i alt væsentlighed vedrører Farum Boldklub A/S.

Tilsynsrådet slog i samme afgørelse fast, at det på baggrund af en samlet vurdering af borgmester Peter Brixtoftes interesse i udfaldet af sagen om udbygningen af Farum Stadion efter Tilsynsrådets opfattelse kunne konstateres, at der har foreligget sådanne omstændigheder i sagen, der var egnet til at vække en sådan tvivl om hans upartiskhed, at der var grundlag for at fastslå, at han i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, har været inhabil ved byrådets behandling af sagen om udbygning af Farum Stadion. Tilsynsrådet er fortsat af den opfattelse.

På baggrund af det senest fremkomne i sagen, sammenholdt med oplysninger, der lå til grund for den tidligere afgørelse, hvoraf fremgår, at Peter Brixtofte var formand for foreningen Farum & Erhverv, og Poul Winckler næstformand i samme forening fra dens stiftelse i 1996, er det endvidere Rådets opfattelse, at hverken Peter Brixtofte eller Poul Winckler burde have deltaget i afgørelse af dagsordenspunkt 159 og 183 i 1998, hvor det fremgår, at habilitetsspørgsmålet ikke er behandlet i forbindelse med mødet.

Dette gælder også for så vidt angår punkt 168 og 182 fra samme år, der har sammenhæng med senere punkter i 1999. De to sidst nævnte punkter er der intet oplyst om fra kommunens side. Tilsynsrådet antager, at man ikke ved sagernes behandling har taget stilling til habilitetsspørgsmålet, da det fremgår, at det først sker i 1999.

På den baggrund burde Peter Brixtofte og Poul Winckler heller ikke have deltaget i behandlingen af de pågældende punkter.

Derimod er det ikke Tilsynsrådets opfattelse, at Poul Winckler har været inhabil på baggrund af hans besiddelse af aktier i de to nævnte selskaber. Der er her lagt vægt på størrelsen af aktieposten sammenholdt med den samlede aktiebeholdning i selskaberne hver for sig.

Tilsynsrådet kan ikke udtale sig om Peter Brixtoftes eventuelle habilitet i relation til aktiebesiddelse, da der ikke er fremkommet oplysninger herom.

Det er oplyst, at Hans Carl Nielsen har ejet aktier for et mindre beløb som beskrevet på side 3-4, og han endvidere indvælges i Farum Boldklubs bestyrelse i foråret 2000.

Det er ikke Tilsynsrådets opfattelse, at der på baggrund af Hans Carl Niensens køb af aktier er statueret en sådan særligt personlig og økonomisk interesse, at han af den grund må være anset for inhabil fra tidspunktet for erhvervelsen.

Tilsynsrådet har konstateret, at Hans Carl Nielsen efter sit valg til Farum Boldklubs bestyrelse fra behandlingen af pkt. 57 den 9. maj 2000 erklærer sig inhabil i de sager, der behandles med relation til Farum Boldklub, ligesom der indkaldes stedfortræder.

Tilsynsrådet skal videre for så vidt angår byrådsmedlemmerne Per Edrén, Berit Torm og Fleming Oppfeldt udtale følgende:

Efter de seneste oplysninger har følgende nuværende og tidligere byrådsmedlemmer haft aktier og samtidig været sponsor eller haft andre særlige relationer til Farum Boldklub:

1) Per Edrén, hvis virksomhed havde medlemskab af Farum & Erhverv. Per Edréns habilitet har ikke været afgjort af Byrådet.

Tilsynsrådet har antaget, at der ikke heri forligger den særlige interesse, der skal være tilstede for at statuere inhabilitet. På den baggrund foretager Tilsynsrådet sig ikke yderligere i den anledning, selvom spørgsmålet om inhabilitet ikke har været rejst og prøvet af Farum Byråd.

2) Berit Torm, hvis ægtefælle har været direktør i Farum Boldklub. Berit Torm har ved behandlingen af punkt 130 den 17. juni 2002 gjort opmærksom på sin mulige inhabilitet og deltog ikke i dette punkt.

Tilsynsrådet har i øvrigt ikke fundet, at der ved behandlingen af de øvrige punkter for Berit Torms vedkommende har været tale om den særlige personlige og økonomiske interesse i sagens udfald, at der kunne være grund til at overveje inhabilitet.

3) Flemming Oppfeldt har ikke ejet aktier, men har været bestyrelsesmedlem i Furesøens Mediecenter, som har doneret midler til Farum Boldklub. Selvom der ikke er oplysninger om donationens størrelse, og det er oplyst, at Flemming Oppfeldts habilitet ikke har været behandlet i Byrådet, har Tilsynsrådet ikke fundet, at der på den baggrund har været tale om en sådan særlig personlig og økonomisk interesse i sagens udfald, der ville kunne have bevirket, at Flemming Oppfeldt var inhabil.

Rådet skal videre for så vidt angår byrådsmedlemmerne Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Hellelev, Mogens Hovgård, Bent Jensen og Henrik Jerger udtale følgende:

Som nævnt ovenfor har en række både nuværende og tidligere byrådsmedlemmer eller deres ægtefæller og slægtninge haft aktieposter i Farum Boldklub i størrelsesordenen fra kr. 1000 – 20.000. Ingen byrådsmedlemmer har imidlertid haft en aktiebesiddelse på noget tidspunkt, der har oversteget en samlet sum på nom. kr. 20.000. Tilsynsrådet har endvidere lagt vægt på, at der efter det oplyste hovedsageligt har været tale om, at de pågældende har været i besiddelse af B-aktier.

På den baggrund er det Tilsynsrådets opfattelse, at de pågældende ikke kan antages at have haft bestemmende indflydelse på driften af de to selskaber, da de pågældende medlemmer af Farum Byråd hovedsageligt har været i besiddelse af B-aktier. Endvidere har der ikke foreligget en sådan personlig og økonomisk interesse i de sager, der har været til behandling i byrådet, at der på baggrund af deres aktiebesiddelse har været grund til at tage stilling til deres habilitet, selvom de har deltaget i afgørelsen af enkelte eller samtlige punkter med relation til Farum Boldklub A/S.

4. Tilsynsrådets konklusion

På den baggrund kan det efter de nu foreliggende oplysninger om aktieposter og eventuelle relationer til foreninger, for samtlige tidligere og nuværende medlemmer af Farum Byråd konstateres, at de beslutninger, der er truffet af Farum Byrådsmedlemmer fra pkt. 159 1998 til pkt. 130 2002 ikke har været influeret af inhabilitet.

Det er endvidere Tilsynsrådets opfattelse, at medlemmerne af Farum Byråd ikke på møderne burde have taget stilling til de pågældende byrådsmedlemmers habilitet.

Tilsynsrådet har i den forbindelse lagt vægt på, at medlemmerne af Farum Byråds aktiebesiddelser har været en beskedent størrelse set i forhold til den samlede aktiekapital i selskaberne hver for sig.

Tilsynsrådet har herudover lagt vægt på, at aktierne efter det oplyste ikke har haft en kursværdi, der har medført, at aktierne har haft en betydelig større værdi end pari.

Det er således Tilsynsrådets opfattelse, at de pågældende byrådsmedlemmers interesse i sagerne ikke har haft en sådan karakter eller styrke, at de pågældendes afgørelser i sagerne har været påvirket af uvedkommende hensyn, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 2.

Det er således Tilsynsrådets opfattelse, at de pågældende medlemmer ikke har været inhabile i forbindelse med sagernes behandling i Farum Byråd.

For så vidt angår Peter Brixtofte og Poul Winckler har Tilsynsrådet noteret sig, at de begge siden 1999 har erklæret sig inhabile i forbindelse med Farum Byråds behandling af spørgsmål vedrørende Farum Kommune og Boldklub.

Tilsynsrådet betragter herefter sagen for afsluttet.”

Ved e-mail af 22. juni 2003 klagede De til Indenrigs- og Sundhedsministeriet over Tilsynsrådet for Frederiksborg Amts udtalelse af 20. juni 2003. De anførte i den forbindelse bl.a. følgende:

”Jeg vil herved henlede Indenrigs- og Sundhedsministeriets opmærksomhed på sagen med henblik på at ministeriet vurderer, om Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt ved denne afgørelse har foretaget det tilstrækkelige for at få sagen oplyst (har Tilsynsrådet f.eks. vurderet omfanget af mistillid og tvivl i Farum), samt om afgørelsen evt. skal tilbagesendes til yderligere behandling i Tilsynsrådet eller ændres direkte i ministeriet.

...

Jeg er stadig af den opfattelse, at det afgørende i sagen er, om de byrådsmedlemmer som stemte for diverse aftaler med boldklubben var inhabile, især når handlingen ses i sammenhæng med Indenrigsministeriets fortolkning af baggrunden for inhabilitetsreglerne i brev af 6. marts 2002 til Tilsynsrådet i Metaxsagen, hvori ministeriet bl.a. skriver:

”at formålet med inhabilitetsregler ikke alene er at sikre, at den enkelte sag behandles korrekt, men også at der ikke skabes mistillid til den offentlige forvaltning”

Indenrigsministeriet skriver videre, at man må være inhabil hvis:

”vedkommende (byrådsmedlem) har et sådant forhold til sagen eller dens parter, at det ud fra en generel vurdering er egnet til at vække tvivl om, hvorvidt den pågældende vil kunne behandle sagen på upartisk måde”.

Alene reaktionen i dagspressen, i lokalpressen, i Folketinget, samt ved demonstration af flere hundrede forargede borgere ved rådhuset før sponsorsagens afgørelse i byrådet, viser at der præcis er en sådan udbredt *mistillid* samt *tvivl om upartiskhed* – og at betingelserne, ud fra In-

denrigsministeriets egen forklaring til reglerne, for at erklære flere byrådsmedlemmer inhabile så rigeligt var tilstede.”

Ved brev af 27. juni 2003 anmodede Indenrigs- og Sundhedsministeriet på baggrund af Deres klage Tilsynsrådet for Frederiksborg Amt om en udtalelse i sagen.

Ved brev af 12. august 2003 modtog Indenrigs- og Sundhedsministeriet en udtalelse i sagen fra tilsynsrådet samt kopi af sagens akter. Det fremgår heraf, at tilsynsrådet kan henholde sig til sin udtalelse af 20. juni 2003.

Ved e-mail af 29. september 2003 er De efter anmodning fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet fremkommet med bemærkninger til tilsynsrådets udtalelse.

De har i den forbindelse bl.a. anført, at diverse byrådsmedlemmers anskaffelse af aktier i Farum Boldklub A/S formentlig ikke primært har haft til formål at spekulere i økonomisk vinding for dem selv, men at byrådsmedlemmernes anskaffelse af aktier kan begunstige dem på flere andre måder, f.eks. deltagelse i arrangementer i boldklubben (ved hvilke de kom i gunst hos borgmester Brixtofte), deltagelse i fodboldrejser på kommunens regning, pladser i Harald Nielsen Loungen i Farum Park forbeholdt aktionærer og medlemmer af sponsorklubben Farum & Erhverv, begunstiget på listen over byrådsmedlemmer med gratis mobiltelefon og meget andet.

Det fremgår endvidere af de for ministeriet foreliggende oplysninger, at Farum Kommune som led i det indgåede sale-and-lease-back arrangement har lejet Farum Park af Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S (FIH), og at kommunen fra den 1. oktober 1999 har fremlejet Farum Park til Farum Boldklub A/S. Lejemålet er uopsigeligt fra kommunens side indtil den 1. oktober 2019.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets udtalelse:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet kan indledningsvis oplyse, at kommunaltilsynets struktur er ændret med virkning fra den 1. januar 2004. De tidligere for hvert amt nedsatte tilsynsråd er blevet nedlagt, jf. § 1, nr. 16, i lov nr. 381 af 28. maj 2003 om ændring af lov om kommunernes styrelse. Tilsynet med kommunerne varetages herefter af fem statsamtmande. Det er således statsamtmanden for Københavns Amt, der pr. 1. januar 2004 fører tilsyn med Farum Kommune, jf. § 47, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 968 af 2. december 2003).

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er ikke i almindelighed klageinstans i forhold til de tidligere tilsynsråd, men ministeriet fører tilsyn med tilsynsrådene og kan af egen drift udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner, tilsynsrådene har udtalt sig om, jf. § 53 i lov om kommunernes styrelse, jf. § 6, stk. 9, i lov nr. 381 af 28. maj 2003.

Tilsynsrådet for Frederiksborgs Amts udtalelse af 20. juni 2003 giver Indenrigs- og Sundhedsministeriet anledning til at udtale sig om følgende spørgsmål

1. Eventuel inhabilitet som følge af nær tilknytning til eller deltagelse i ledelsen af Farum Boldklub A/S
2. Eventuel inhabilitet som følge af nær tilknytning til eller deltagelse i ledelsen af Farum & Erhverv

3. Eventuel inhabilitet som følge af besiddelse af aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S
4. Eventuel inhabilitet som følge af særlig personlig interesse
5. Eventuel pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om forhold, der kan give anledning til tvivl om habiliteten.

1. Eventuel inhabilitet som følge af nær tilknytning til eller deltagelse i ledelsen af Farum Boldklub A/S

I. § 14, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 968 af 2. december 2003) har følgende ordlyd:

”Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.”

Det fremgår af § 14 i lov om kommunernes styrelse, at et medlem af kommunalbestyrelsen kan have en sådan interesse i en sag, at medlemmet er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Styrelsesloven indeholder ingen angivelse af, hvornår en interesse har en sådan karakter, at et kommunalbestyrelsesmedlem, herunder et udvalgsmedlem, er udelukket fra at deltage i afgørelsen af en sag. Dette spørgsmål måtte tidligere løses på grundlag af almindelige retsgrundsætninger. De fleste af disse er nu udtrykt i forvaltningslovens kapitel 2, men hvor forvaltningsloven ikke finder direkte anvendelse, er principperne stadig relevante.

Der henvises til lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2004, 1. udgave, side 63f.

§ 2, stk. 1 og 2, i forvaltningsloven (lov nr. 571 af 19. december 1985 som senest ændret ved lov nr. 215 af 31. marts 2004) er sålydende:

”*Stk. 1.* Loven gælder for behandlingen af sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed.

Stk. 2. Bestemmelserne i kapitel 2 om inhabilitet gælder også for behandlingen af sager om indgåelse af kontraktsforhold eller lignende privatretlige dispositioner.”

Bestemmelsen i forvaltningslovens § 2, stk. 1, fastlægger lovens almindelige gyldighedsområde. Herudover gælder der ved anvendelsen af reglerne om inhabilitet den specielle regel i forvaltningslovens § 2, stk. 2, hvorefter også sager om indgåelse af kontraktsforhold eller lignende privatretlige dispositioner er undergivet forvaltningslovens bestemmelser. Uden for det område, der direkte omfattes af forvaltningslovens regler om inhabilitet, består retsgrundlaget i uskrevne forvaltningsretlige retsgrundsætninger. Indholdet af disse grundsætninger svarer i vidt omfang til de udtrykkelige regler i forvaltningsloven.

Der henvises til Forvaltningsret af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., 2002, side 253, og John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 2001, side 167-168.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har på denne baggrund ikke ved vurderingen af de spørgsmål, der er rejst i den foreliggende sag, fundet anledning til at tage stilling til, hvorvidt de omhandlede beslutninger, der blev truffet af Farum Byråd, kan anses som afgørelser i forvaltningslovens forstand.

I det følgende er inhabilitetsspørgsmålene vurderet på baggrund af de bestemmelser, der er fastsat i forvaltningslovens § 3.

II. § 3 i forvaltningsloven er sålydende:

”Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse.

2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,

...

5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 2. Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.

Stk. 3. Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag.”

Afgørelsen af inhabilitetsspørgsmål beror på en samlet vurdering, hvor flere forskellige hensyn skal afvejes. Det antages, at den pågældende er afskåret fra at deltage i en sags behandling, hvis vedkommende har et sådant forhold til sagen eller dens parter, at det ud fra en generel vurdering er egnet til at vække tvivl om, hvorvidt den pågældende vil kunne behandle sagen på upartisk måde.

En beslutning om at anse et kommunalbestyrelsesmedlem for inhabilt indebærer således ingen tilkendegivelse om, at det pågældende medlem konkret må antages at ville lægge vægt på usaglige hensyn. I denne sammenhæng skal det bemærkes, at formålet med inhabilitetsreglerne ikke alene er at sikre, at den enkelte sag behandles korrekt, men også at der ikke skabes mistillid til den offentlige forvaltning.

I overvejelserne bør dog tillige indgå, at der ikke i unødigt omfang bør lægges hindringer i vejen for, at kommunalbestyrelsesmedlemmer kan deltage i sagsbehandlingen i kommunalbestyrelse og de stående udvalg.

III. Det følger af bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, at personer med nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald, vil være inhabile. Tilknytningen kan bestå i ansættelse eller i et væsentligt økonomisk engagement. Direktører og andre overordnede

funktionærer, bestyrelsesmedlemmer og indehavere af aktie- eller anpartsposter med bestemmende indflydelse vil således være omfattede.

For at anse en person som inhabil i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, forudsættes, at der er tale om en særlig interesse for den private juridiske person i sagens udfald. En mere generel interesse i sagens udfald hos den private juridiske person, f.eks. af generel foreningsmæssig eller ideologisk eller politisk karakter, kan normalt ikke i sig selv danne grundlag for inhabilitet efter bestemmelsen.

I de tilfælde, hvor forvaltningsafgørelsen direkte angår den private juridiske person, hvori den pågældende er formand eller bestyrelsesmedlem m.v., vil der derimod være grund til at statuere inhabilitet efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3. Også i øvrigt vil en mere direkte interesse i sagens udfald for den pågældende private juridiske person kunne begrunde inhabilitet.

Der henvises til John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 2001, side 180-186, og Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2002, side 259 ff.

IV. I november 1998 blev Peter Brixtofte valgt til bestyrelsen i Farum Boldklub A/S og varetog herefter i en periode hvervet som bestyrelsesformand. Peter Brixtofte havde således i denne periode en nær tilknytning til Farum Boldklub A/S, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse har Farum Boldklub A/S haft en særlig interesse i de af Farum Byråd behandlede sager omhandlende Farum Kommunes forhandling og indgåelse af diverse driftsaftaler og økonomiske aftaler med boldklubben, idet indgåelse af sådanne aftaler må forventes at have en større betydning for boldklubbens drift og økonomi på længere sigt.

Allerede på den baggrund finder Indenrigs- og Sundhedsministeriet, at Peter Brixtofte har været inhabil i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, i forbindelse med Farum Byråds behandling af sager vedrørende forhandling og indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse har Farum Boldklub A/S endvidere fra den 1. oktober 1999 haft en særlig interesse i de af Farum Byråd behandlede sager om udbygning af Farum Stadion. Farum Kommune har efter de for ministeriet foreliggende oplysninger fra den 1. oktober 1999 fremlejet Farum Park til Farum Boldklub A/S. Lejemålet er uopsigeligt fra kommunens side indtil den 1. oktober 2019. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har herved lagt vægt på, at Farum Boldklub A/S er et aktieselskab, hvis vedtægter efter de for ministeriet foreliggende oplysninger ikke indeholder bestemmelser om udbyttebegrænsning. Farum Boldklub A/S udøver således efter ministeriets opfattelse sine aktiviteter med fortjeneste for øje og kan efter ministeriets opfattelse ikke sidestilles med en idrætsforening med en mere generel foreningsmæssig eller ideologisk interesse i at fremme idrætslivet i kommunen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har noteret sig, at Peter Brixtofte fra den 8. juni 1999 har erklæret sig inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af sager vedrørende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S samt sager om udbygning af Farum Stadion. Det er dog Indenrigs- og Sundhedsministeriets

opfattelse, at Peter Brixtofte også har været inhabil i forbindelse med behandlingen af tidligere sager vedrørende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S, jf. herved pkt. 182 og 183 i 1998, henset til at han efter det oplyste blev indvalgt i bestyrelsen for Farum Boldklub allerede i november 1998.

Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag, jf. § 3, stk. 3, i forvaltningsloven. Enhver form for medvirken, herunder deltagelse i sagsforberedelsen, f.eks. i indledende forhandlinger, og afgivelse af indstillinger, er således udelukket. Peter Brixtofte har udover at være afskåret fra at deltage i byrådets behandling af de pågældende sager derfor af den grund også været afskåret fra at deltage i den øvrige behandling af sagerne.

Farum Boldklub A/S har efter ministeriets opfattelse ikke haft en særlig interesse i de af Farum Byråd den 18. januar 1999 henholdsvis den 3. august 1999 behandlede sager om etablering henholdsvis udvidelse af et stadion, jf. pkt. 3 henholdsvis pkt. 98 i 1999, eftersom Farum Boldklub A/S ikke havde lejet Farum Park af kommunen på dette tidspunkt, og eftersom den mere generelle interesse, Farum Boldklub A/S som en af de kommende brugere af et sådant stadion måtte have heri, ikke efter ministeriets opfattelse udgør en særlig interesse.

V. Poul Winckler blev medlem af bestyrelsen i Farum Boldklub A/S i november 1998.

Af de grunde, som er anført under pkt. 1.III og IV, er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Poul Winckler som følge af sit hverv som medlem af bestyrelsen i Farum Boldklub A/S har været inhabil i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, i forbindelse med Farum Byråds behandling af dagsordenspunkter vedrørende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S samt sager om udbygning af Farum Stadion.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har noteret sig, at Poul Winckler fra den 8. juni 1999 har erklæret sig inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af sager vedrørende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S samt visse sager vedrørende udbygning af Farum Stadion.

Det er dog Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Poul Winckler også har været inhabil i forbindelse med behandlingen af tidligere sager vedrørende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S, herunder punkterne 182 og 183 i 1998, henset til at han efter det oplyste blev indvalgt i bestyrelsen for Farum Boldklub A/S allerede i november 1998.

VI. Det fremgår, at Hans Carl Nielsen blev indvalgt i bestyrelsen i Farum Boldklub A/S i foråret 2000, og at han har oplyst, at han siden dette tidspunkt har erklæret sig inhabil i forbindelse med behandlingen af sager, hvor han af nævnte årsag måtte anses for inhabil. Dette skete første gang i forbindelse med behandlingen af punkt 57 den 9. maj 2000.

Af de grunde, som er anført under pkt. 1. III og IV, er Indenrigs- og Sundhedsministeriet enig i, at Hans Carl Nielsen som bestyrelsesmedlem i Farum Boldklub A/S har været inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af dagsordenspunkter vedrø-

rende indgåelse af driftsaftaler og økonomiske aftaler med Farum Boldklub A/S samt sager om udbygning af Farum Stadion i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3.

VII. Flemming Oppfeldt har oplyst, at han var bestyrelsesmedlem i Furesøens Mediecenter A/S, som donerer ligeligt støtte til idrætslivet i Farum, Birkerød og Værløse. I den forbindelse har selskabet i 1998 erhvervet aktier for kr. 20.000 i Farum Boldklub A/S, og samme år givet et tilskud på kr. 15.000 til Farum Boldklub A/S. Endvidere har selskabet i september 2000 doneret kr. 10.000 til en "enkelt-kampdagsprogram".

Furesøens Mediecenter A/S udgiver Farum Avis, Værløse Avis og Birkerød Avis.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder ikke grundlag for at antage, at Furesøens Mediecenter A/S har haft en særlig interesse i de beslutninger, som er blevet truffet i Farum Byråd vedrørende Farum Boldklub A/S eller Farum Boldklub Holding A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at Furesøens Mediecenter A/S' interesser ikke er sammenfaldende med boldklubbens interesser, og at Furesøens Mediecenter A/S har en generel ideel interesse i det lokale idrætsliv, som bl.a. kommer til udtryk ved direkte økonomiske støtte og aktiekøb i fodboldklubben.

Flemming Oppfeldt deltog således ikke i ledelsen af et firma, som har en særlig interesse i beslutninger, som træffes i Farum Byråd vedrørende fodboldklubben.

Det er herefter ministeriets opfattelse, at Flemming Oppfeldt ikke i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, har været inhabil i forbindelse med beslutninger truffet i Farum Byråd vedrørende Farum Boldklub A/S.

2. Eventuel inhabilitet som følge af nær tilknytning til eller deltagelse i ledelsen af Farum & Erhverv

I. Det fremgår af sagens akter, at Peter Brixtofte blev formand for Farum og Erhverv i forbindelse med foreningens stiftelse i 1996.

Peter Brixtofte har oplyst, at hans deltagelse i foreningen har været som repræsentant for Farum Kommune, idet foreningens formål er "at fremme og styrke samarbejdet mellem erhvervslivet, Farum Kommune og Farum Boldklub A/S.

Foreningen fungerer efter de for Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreliggende oplysninger som et samlingssted for det lokale erhvervsliv i Farum. Erhvervslivet har gennem foreningen fået et netværk, hvor man mødes hver anden søndag til foredrag, møder mv. Nogle medlemmer af Farum & Erhverv er erhvervsforeninger, der repræsenterer et meget stort antal lokale virksomheder. Foreningens overskud anvendes til støtte for Farum Boldklub A/S.

Det følger af § 5, stk. 1, i vedtægterne for Farum & Erhverv, at foreningen ledes af en bestyrelse på 7 medlemmer. Bestyrelsen skal bestå af 1 person fra Farum Boldklub, 2 personer fra Farum Kommune samt 4 personer fra de øvrige medlemmer, som alle vælges af generalforsamlingen.

Ifølge vedtægternes § 1, stk. 4, er foreningens formål at fremme og styrke samarbejdet mellem erhvervslivet, Farum Kommune og Farum Boldklub A/S. Det er tillige foreningens formål at give økonomisk støtte til klubbens elitearbejde. Ifølge vedtægternes § 1, stk. 5, har Farum & Erhverv dog ingen bemyndigelse og beføjelser overfor dispositioner foretaget af Farum Boldklub A/S.

Det følger af vedtægternes § 2, stk. 1, at som medlem kan optages enhver, der har interesse i foreningens formål. I tilfælde af foreningens opløsning fordeles foreningens midler og aktiver til Farum Boldklub A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder på den baggrund ikke grundlag for at fastslå, at deltagelse i Farum & Erhverv har en karakter, der rækker ud over en generel eller ideelt betonet interesse i elitefodbold i Farum og dermed Farum Boldklub A/S. Der er således ikke tale om, at Farum & Erhverv kan opnå nogen økonomisk gevinst som følge af beslutninger truffet af Farum Byråd vedrørende Farum Boldklub A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder derfor ikke, at deltagelse i Farum & Erhverv i sig selv fører til en sådan nær tilknytning til Farum Boldklub A/S, at Peter Brixtofte som bestyrelsesformand i Farum & Erhverv af den grund måtte anses for inhabil efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3, i forbindelse med Farum Byråds behandling af sagerne vedrørende Farum Kommunes forhandling og indgåelse af diverse driftsaftaler og økonomiske aftaler med boldklubben. Det forhold, at formålet med Farum & Erhverv bl.a. er at yde økonomisk støtte til Farum Boldklub A/S, kan således ikke medføre inhabilitet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder endvidere ikke, at det forhold, at Peter Brixtofte gennem sin deltagelse i Farum & Erhverv generelt har tilkendegivet et stort engagement for at varetage Farum Boldklub A/S' interesser, har kunnet medføre, at Peter Brixtofte var inhabil i medfør af § 3, stk. 1, nr. 5, i forvaltningsloven i forbindelse med Farum Byråds behandling af konkrete sager vedrørende boldklubben.

II. Poul Winckler blev næstformand i Farum & Erhverv ved foreningens stiftelse i 1996.

Af de grunde, som er anført under pkt. 2.I er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Poul Winckler ikke som følge af sit hverv som næstformand i Farum og Erhverv har været inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af dagsordenspunkter vedrørende indgåelse af driftsaftaler med Farum Boldklub A/S i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3 og 5.

III. Per Edrén har oplyst, at hans private virksomhed er medlem af Farum & Erhverv.

Af de grunde, som er anført under pkt. 2.I er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Per Edrén ikke som følge af denne tilknytning til Farum og Erhverv har været inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af dagsordenspunkter vedrørende Farum Boldklub A/S i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3 og 5.

IV. Gitte Melchiorson har oplyst, at hendes samlever via sit firma har tegnet et medlemskab af Farum & Erhverv. Gitte Melchiorson er medlem af bestyrelsen af samleverens firma.

Af de grunde, som er anført under pkt. 2.I er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Gitte Melchiorson ikke som følge af det nævnte medlemskab af Farum & Erhverv kan anses som inhabil i forbindelse med Farum Byråds behandling af dagsordenspunkter vedrørende Farum Boldklub A/S.

3. Eventuel inhabilitet som følge af besiddelse af aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S

I. En række medlemmer af Farum Byråd har ejet aktieposter i Farum Boldklub A/S eller Farum Boldklub Holding A/S. Det må herefter vurderes, hvorvidt disse kommunalbestyrelsesmedlemmer af den grund har været afskåret fra at deltage i Farum Byråds behandling af sager vedrørende Farum Boldklub A/S eller Farum Holding A/S.

I det omfang, der er tale om relativt mindre aktieposter, kan det give anledning til tvivl, hvorvidt spørgsmålet om inhabilitet for sådanne aktionærer skal vurderes efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, om "særlig personlig eller økonomisk interesse i en sag" eller efter nr. 3, om "nær tilknytning til et selskab".

Forarbejderne til forvaltningsloven omtaler ikke dette spørgsmål nærmere.

Følgende fremgår af Forvaltningsret af Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., 2002, side 259 f., vedrørende dette spørgsmål:

"For så vidt angår kreditorer og debitorer, vil det ofte være således at de pågældende utvivlsomt må anses for inhabile, men tvivlsomt hvilket nr. i § 3, stk. 1, der skal citeres. Drejer det sig f.eks. om en kreditor i forhold til et selskab, og vil sagens udfald kunne være af afgørende betydning for selskabets betalingsevne, er det mere nærliggende at henføre inhabiliteten til nr. 1 frem for at basere den på kreditors "nære tilknytning" til selskabet og dermed henvise til nr. 3. Ganske vist kunne det samme siges om f.eks. indehaveren af aktiemajoriteten; men når aktiebesidderen klart henføres til nr. 3, må det ses i lyset af vendingen "deltager i ledelsen af". Dette er (normalt) ikke tilfældet for kreditorer. I de situationer hvor kreditorers (og debitorers) økonomiske situation vil kunne påvirkes af sagens udfald, vil det formentlig være mest nærliggende at henføre inhabiliteten til nr. 1, subsidiært nr. 5. Det samme gælder om indehavere af relativt mindre aktie- eller anpartsposter."

Tilsvarende er anført i Forvaltningsret – sagsbehandling af Jens Garde m.fl., 2001, 5. udgave, side 76, og Steen Rønsholdt, Forvaltningsret, 2001, side 226.

Efter ministeriets opfattelse skal spørgsmålet om inhabilitet for personer med aktieposter uden bestemmende indflydelse eller indflydelse, der kan sidestilles hermed, i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S på denne baggrund som udgangspunkt vurderes efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, idet en aktiebesiddelse af det nævnte mindre omfang ikke kan begrunde inhabilitet efter § 3, stk. 1, nr. 3.

II. Det følger bl.a. af bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, at den, som har en særlig økonomisk interesse i sagens udfald, må anses som inhabil i forhold til behandlingen af den pågældende sag.

Det kan være vanskeligt at angive, hvor stærk en personlig eller økonomisk interesse i sagen der skal foreligge for, at der bliver tale om inhabilitet efter forvaltningslovens § 3,

stk. 1, nr. 1. Den økonomiske interesse må dog være af en sådan størrelse, at man med rimelighed ud fra en generel bedømmelse kan gå ud fra, at den vil være egnet til at kunne påvirke sagsbehandlingen. Navnlig i de tilfælde, hvor der kun er tale om en mere indirekte økonomisk interesse hos den pågældende, kan spørgsmålet give anledning til tvivl.

Har den pågældende en umiddelbar økonomisk interesse i sagen, som ikke er ganske ubetydelig, vil der nok altid foreligge inhabilitet.

Særlig anledning til tvivl kan det give, hvis de økonomiske interesser, der kan begrunde inhabilitet, ikke er aktuelle, men senere kan aktualiseres som følge af den beslutning, der bliver truffet.

Inhabilitet vil i almindelighed foreligge, når der er tale om personlige eller økonomiske interesser, der allerede har aktualiseret sig i dispositioner, f.eks. afgivelse af tilbud eller indledning af forhandlinger om et arbejde, der kan blive iværksat, hvis f.eks. en kommunalbestyrelse vedtager et bestemt forslag. Mindre klart er det derimod, om der foreligger inhabilitet, hvis den, der deltager i beslutningen, blot overvejer at tage en personlig eller økonomisk interesse i sagen. Det kan f.eks. tænkes, at et medlem af en kommunalbestyrelse overvejer at indgive tilbud på et arbejde, der skal udbydes i licitation, hvis kommunalbestyrelsen vedtager et vejanlæg, eller han overvejer at købe en byggegrund, hvis kommunalbestyrelsen vedtager en salgspris, der stemmer med hans interesser. Det hensyn til den almene tillid, der er et af hovedsynspunkterne bag reglerne om speciel inhabilitet, synes at tale for, at der selv i disse situationer i hvert fald består en oplysningspligt med hensyn til det eventuelle spørgsmål om inhabilitet.

Den, hvis personlige eller økonomiske forhold berøres mere indirekte, f.eks. som følge af sagens generelle karakter (f.eks. planlægning, der berører den pågældende), kan også efter omstændighederne være inhabil.

Der kan henvises til John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 2001, side 171 ff., Steen Rønsholdt, Forvaltningsret, 2001, side 220, og Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2002, side 255 ff.

Hvis der er tale om mindre aktieposter, vil interessen ofte være så indirekte og ubestemt, at der ud fra vurderingen i § 3, stk. 1 ("særlig interesse"), og stk. 2, (interessens karakter eller styrke) ikke kan antages at foreligge inhabilitet. Det vil ofte være ganske uvist, om aktierne bliver mere værd eller giver større udbytte ved et positivt udfald af en sag, hvori aktieselskabets interesser bliver berørt. Kun i særlige tilfælde, f.eks. hvis udfaldet af den sag, der er til behandling, ligefrem skulle være af afgørende betydning for selskabets eksistens, vil der kunne foreligge inhabilitet.

Der henvises herved til Forvaltningsret – sagsbehandling af Jens Garde m.fl., 2001, 5. udgave, side 76.

Det følger endvidere af bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2, vedrørende slægtskabsinhabilitet, at et nært familiemæssigt tilknytningsforhold til en person, der selv ville være inhabil efter reglerne i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, medfører inhabilitet. Bestemmelsen omfatter bl.a. vedkommendes ægtefælle / samlever og børn.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ikke i det følgende fundet anledning til at skelne mellem aktiebesiddelse i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S. Ministeriet lægger til grund, at de to aktieselskaber har sammenfaldende interesser.

III. Farum Byråd har i 2002 behandlet en sag om indgåelse af en gældsafviklingsaftale med Farum Boldklub A/S.

Det fremgår af gældsafviklingsaftalen mellem Farum Byråd og Farum Boldklub A/S, at et krav fra Farum Kommune om betaling af et større beløb må antages at ville udløse en betalingsstandsning og efterfølgende konkurs for Farum Boldklub A/S, jf. aftalens præambel 3. afsnit.

Indgåelsen af aftalen må således antages at have været en væsentlig forudsætning for, at Farum Boldklub A/S ikke gik konkurs, hvorved de pågældende byrådsmedlemmer ville kunne miste beløb svarende til størrelsen af deres aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S. Der var dermed tale om en beslutning, som direkte ville påvirke værdien af den investering, som de pågældende byrådsmedlemmers aktieposter udgjorde.

Det er herefter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at de byrådsmedlemmer, som ejede aktier i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S, havde en umiddelbar økonomisk interesse i sagen. Tilsvarende gjorde sig gældende for de byrådsmedlemmer, hvis ægtefæller og børn ejede aktier i de nævnte selskaber.

Det er yderligere en betingelse for at anse de pågældende for inhabile i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, at den økonomiske interesse ikke er ganske ubetydelig.

Størrelsen af de aktieposter, som de omhandlede byrådsmedlemmer og deres nære familie har oplyst at have ejet, har haft en pålydende værdi på henholdsvis 1.000 kr., 5.000 kr., 10.000 kr., 20.000 kr., 30.000 kr. og 31.000 kr.

Efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse er selv en direkte økonomisk interesse som følge af en investering på 5.000 kr. og derunder i en aktiepost af så ubetydelig karakter, at dette ikke kan føre til en inhabilitetsbegrundende interesse i en sag.

På den baggrund er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at Berit Torm, Henrik Jerger og Mogens Hovgård ikke som følge af deres aktiebesiddelse kunne anses for inhabile i forbindelse med indgåelsen af gældsafviklingsaftalen med Farum Boldklub A/S.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal bemærke, at ministeriet ikke finder, at de øvrige afledte økonomiske goder, som De har peget på følger med aktiebesiddelse i Farum Boldklub A/S, herunder pladser i Harald Nielsen Loungen i Farum Park, har en sådan karakter, at de medfører, at de pågældende byrådsmedlemmer alligevel har en særlig økonomisk interesse i sagen, som ikke er ganske ubetydelig.

Per Edrén, Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Helslev, Bent Jensen og Paul Wachtell eller deres nære familie har haft aktieposter af en værdi på mellem 10.000 og 31.000 kr. Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at disse byrådsmedlemmers

umiddelbare økonomiske interesse i sagens udfald på den baggrund har været så betydelig, at de må anses som inhabile i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1, i forbindelse med beslutningen om indgåelse af gældsafviklingsaftalen.

IV. De dagsordenspunkter med relation til Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S, der blev behandlet i Farum Byråd i perioden fra 1998-2000, drejede sig overordnet set om etablering af nyt stadium/Farum Park og indgåelse af diverse aftaler, herunder driftsoverenskomster, mellem kommunen og Farum Boldklub A/S.

Disse sager med relation til Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S havde en sådan karakter, at de alene indirekte og formentlig kun over en længere periode ville kunne påvirke værdien af aktierne i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S. Som følge heraf forekommer det vanskeligt at fastslå en sammenhæng mellem Farum Byråds stillingtagen i sagerne og en eventuel påvirkning af værdien af aktierne i selskaberne. Den blotte mulighed for, at værdien kan påvirkes, er ikke tilstrækkeligt til at anse besiddelsen af aktieposterne inhabilitetsbegrundende.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder som anført ovenfor, at selv en direkte økonomisk interesse som følge af en investering på 5.000 kr. og derunder i en aktiepost af så ubetydelig karakter, at dette ikke kan føre til en inhabilitetsbegrundende interesse i en sag.

På den baggrund er det ministeriets opfattelse, at Berit Torm, Henrik Jerger og Mogens Hovgård ikke kunne anses for inhabile i forbindelse med behandlingen af de nævnte sager.

Det fremgår af sagen, at Poul Winckler, Per Edrén, Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Helslev, Bent Jensen og Hans Carl Nielsen eller deres nære familie besad aktieposter på 10.000 til 30.000 kr. Ministeriet finder, at det kan give anledning til tvivl, om en indirekte økonomisk interesse i en sag som følge af en aktiepost på kr. 10.000 til 30.000 kan anses for inhabilitetsbegrundende.

Henset til, at interessen alene er indirekte, finder ministeriet, at det yderligere bør indgå i vurderingen, med hvilken styrke den økonomiske interesse (muligheden for at påvirke værdien af de pågældende aktieposter) fremtræder i tilknytning til en vurdering af de konkrete omstændigheder.

Ministeriet lægger til grund, at de omhandlede sager ikke vedrørte forhold, der var af afgørende betydning for Farum Boldklub A/S' eksistens og dermed indebar en risiko for, at de pågældende byrådsmedlemmers investering i det hele kunne gå tabt. Ministeriet finder endvidere, at det måtte være ganske uvist, om aktierne på længere sigt ville blive mere værd ved et positivt udfald af sagerne set fra boldklubbens side.

De byrådsmedlemmer, der alene har mindre aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S, kan på denne baggrund - selv om de som følge af deres aktiebesiddelse kan anses for at have haft en interesse i sagernes behandling - efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse næppe anses for at have haft en sådan direkte økonomisk interesse i disse sager, at interessen kan anses som særlig i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1's forstand.

Ministeriet finder derfor ikke grundlag for at antage, at Poul Winckler, Per Edrén, Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Helslev, Bent Jensen og Hans Carl Nielsen som følge af disses eller deres nære families besiddelse af aktieposter af en værdi på mellem 10.000 og 30.000 kr. må anses for inhabile ved behandlingen af de omhandlede sager i 1998-2000.

V. Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal bemærke, at det er antaget, at det forhold, at et kommunalbestyrelsesmedlem har en generel eller ideelt betonet interesse i en bestemt sags udfald, ikke normalt kan bevirke, at medlemmet må anses som inhabilt i forhold til den pågældende sag.

Der kan nærmere henvises til F.T. 1985/86, tillæg A, sp. 119 f, John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 2001, side 180 og Forvaltningsret, Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., 2002, side 260.

Det forhold, at aktieinvesteringerne i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S er foretaget på grund af en generel interesse i at støtte det lokale eliteidrætsliv, kan således ikke i sig selv føre til, at de pågældende anses som inhabile i medfør af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder endvidere ikke grundlag for at fastslå, at de nævnte byrådsmedlemmer af andre grunde kan anses om inhabile efter forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5.

4. Eventuel inhabilitet som følge af særlig personlig interesse

De har anført, at de medlemmer, som har eller har haft aktier i Farum Boldklub A/S, derved er kommet i gunst hos tidligere borgmester Peter Brixtofte.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal bemærke, at ministeriet ikke har mulighed for at fastslå, at aktiebesiddelse i Farum Boldklub A/S eller Farum Boldklub Holding A/S eller en velvillig indstilling til boldklubben i øvrigt har ført til, at de pågældende byrådsmedlemmer har opnået sådanne fordele, at disse byrådsmedlemmer har en sådan særlig personlig interesse i sager vedrørende Farum Boldklub A/S, at det kan begrunde inhabilitet efter forvaltningslovens regler.

5. Pligt til at underrette kommunalbestyrelsen om forhold, der kan give anledning til tvivl om habiliteten.

I. § 14, stk. 1 og 2, i lov om kommunernes styrelse er sålydende:

”Stk. 1. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om hans habilitet.”

Der antages ikke i almindelighed at påhvile borgmesteren eller kommunalbestyrelsen nogen forpligtelse til at søge de faktiske forhold nærmere belyst i tilfælde, hvor et medlem tilkendegiver, at han anser sig for inhabil. Borgmesteren er heller ikke forpligtet til

at sætte spørgsmålet om medlemmets inhabilitet til forhandling og afstemning, medmindre et medlem kræver dette. Hvis spørgsmålet ønskes undergivet forhandling, kan medlemmet imidlertid ikke undslå sig fra – om fornødent for lukkede døre – at meddele nærmere oplysninger om det eller de forhold, der kan rejse tvivl om den pågældendes inhabilitet.

Hvis spørgsmålet om et medlems inhabilitet ikke har været rejst, uanset at de tilstedeværende kommunalbestyrelsesmedlemmer har været bekendt med det eller de forhold, der kan rejse tvivl om medlemmets habilitet, må spørgsmålet anses som afgjort for stiltiende.

Der henvises til lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 2004, side 77.

Inhabilitetsgrunde kan fremtræde som mere eller mindre åbenbare. F.eks. ved inhabilitet, som følge af tilknytning til selskaber mv., vil det ofte være vanskeligt for udenforstående at gennemskue de omstændigheder, der eventuelt kan betinge inhabilitet. Men også i andre situationer vil den berørte selv være den eneste – eller i hvert fald den nærmeste – til at være (og gøre) opmærksom på eventuelle inhabilitetsgrunde.

Det følger af bestemmelsen i § 14, stk. 2, at underretningspligten alene gælder i de tilfælde, hvor der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om vedkommendes habilitet.

En tilsvarende undtagelse fra oplysningspligten følger af forvaltningslovens § 6, stk. 1, i tilfælde, hvor det er åbenbart, at forholdet er uden betydning. Det antages, at undtagelsesbestemmelsen må fortolkes snævert, dels fordi det er stor betydning, at alle omstændigheder af blot nogen relevans bringes frem til vurdering, dels fordi der sjældent vil foreligge særlige hensyn, der kan tale imod oplysning om de pågældende forhold. Vedkommendes egen, subjektive vurdering af forholdets (manglende) betydning er ikke afgørende.

Der henvises til Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2002, side 270 f.

Underretningspligten bortfalder endvidere ikke, fordi bestemmelsen i forvaltningslovens § 3, stk. 2, må antages at føre til, at der i den pågældende situation ikke foreligger inhabilitet. Underretningspligten bortfalder således kun, hvis det er åbenbart, at det pågældende forhold er uden betydning.

II. Det fremgår af sagen, at spørgsmål om inhabilitet som følge af tilknytningen til Farum Boldklub A/S ikke som en almindelig regel er blevet behandlet af Farum Byråd i tilknytning til byrådets stillingtagen til sager, hvori boldklubben havde en særlig interesse.

Det er Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at der for et byråd er mulighed for generelt at tage stilling til, om et bestemt forhold kan give anledning til inhabilitet i visse nærmere angivne typesituationer, som det er sket ved behandlingen af advokat Andreas Fischers notat af 6. januar 1999 om inhabilitet. De omfattede byrådsmedlemmers oplysningspligt vedrørende disse forhold må herefter anses som opfyldt, når byrådet efterfølgende behandler sager, hvor de samme inhabilitetsbegrundende omstændigheder på ny gør sig gældende, og medlemmet tilkendegiver at være inhabilt.

Farum Byråds generelle stillingtagen til inhabilitet som følge af tilknytning til Farum Boldklub A/S omfatter efter det oplyste alene oplysningerne om Peter Brixtoftes og Poul Wincklers medlemskab af bestyrelsen i Farum Boldklub A/S, og Peter Brixtoftes formandskab i bestyrelsen for Farum & Erhverv.

Farum Byråd har endvidere taget stilling til Hans Carl Nielsens habilitet den 9. maj 2000 som følge af hans medlemskab af bestyrelsen i Farum Boldklub A/S, og Berit Torms habilitet den 17. juni 2002 som følge af hendes ægtefælles deltagelse i ledelsen af Farum Boldklub A/S.

III. Farum Byråd ses ikke før 1999 at have taget stilling til eventuel inhabilitet som følge af deltagelse i ledelsen i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S.

Det fremgår af sagen, at Peter Brixtofte var formand for bestyrelsen i Farum Boldklub A/S fra november 1998. Farum Byråd tog generelt stilling til hans habilitet som følge heraf den 18. januar 1999. Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder, at spørgsmålet om Peter Brixtoftes habilitet på baggrund af disse forhold også burde være behandlet i forbindelse med behandlingen af pkt. 182 og 183 i 1998.

Tilsvarende er det ministeriets opfattelse, at spørgsmålet om Poul Wincklers habilitet som følge af hans hverv som medlem af bestyrelsen i Farum Boldklub A/S i givet fald burde have været behandlet af Farum Byråd i de nævnte tilfælde.

IV. Farum Byråd ses ikke at have taget stilling til spørgsmål om eventuel inhabilitet som følge af besiddelse af aktieposter i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S.

Det følger som anført af bestemmelsen i § 14, stk. 2, at underretningspligten alene gælder i de tilfælde, hvor der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om vedkommendes habilitet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet finder, at undtagelse fra underretningspligten alene utvivlsomt har kunnet ske i de tilfælde, hvor aktiebesiddelsen har været åbenbart ubetydelig, dvs. i denne sag ved aktiebesiddelser på kr. 1.000.

Det er herudover Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at i hvert fald aktiebesiddelser på kr. 10.000 eller derover i Farum Boldklub A/S og Farum Boldklub Holding A/S kan give en sådan anledning til tvivl om de pågældendes inhabilitet, at Per Edrén, Erik Fuchs, Lars Gram, Marianne Helslev, Bent Jensen, Hans Carl Nielsen, Paul Wachtell og Poul Winckler derfor burde have underrettet kommunalbestyrelsen herom efter § 14, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriets finder, at det må anses for mere tvivlsomt, om en aktiebesiddelse på kr. 5.000 vil give anledning til tvivl om den pågældendes inhabilitet. Da det imidlertid ikke er utvivlsomt og i øvrigt ikke op til den enkeltes egen, subjektive vurdering, finder ministeriet tillige, at Mogens Hovgård derfor burde have underrettet kommunalbestyrelsen herom efter § 14, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i dag underrettet Farum Byråd og statsamtmanden for Københavns Amt om ministeriets retsopfattelse. Indenrigs- og Sundhedsministeriet foretager herefter ikke videre.

Med venlig hilsen

Pernille Christensen